

POSTANOWIENIE

20 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 20 grudnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa A. C. i J. C.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 27 stycznia 2023 r., I ACa 677/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia pozwanemu do dnia zapłaty.**

AD

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. z siedzibą w Warszawie wywiódł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 27 stycznia 2023 r., wydanego w sprawie A.C. i J. C. o ustalenie i zapłatę.

Pozwany uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania występowaniem w sprawie następującego zagadnienia prawnego: *Od jakiej daty konsument może żądać odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia*

zasądzonego wskutek stwierdzenia nieważności umowy kredytu, czy ma to nastąpić od wydania prawomocnego wyroku, bowiem aż do chwili wydania prawomocnego wyroku konsument może zrezygnować z ochrony wynikającej z Dyrektywy, czy też od złożenia oświadczenia przez konsumenta odpowiednio poinformowanego przez sąd o skutkach upadku umowy o woli upadku umowy, czy też datą początkową ma być doręczenie kredytodawcy wezwania do zapłaty?

Skarżący powołał się również na potrzebę dokonania wykładni art. 455, art. 481 § 1 w zw. z art. 405 i art. 410 § 1 i 2 k.c. w kontekście rozbieżności orzeczniczych dotyczących problemu przedstawionego w zagadnieniu prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotne zagadnienie prawne, jako podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania musi mieć charakter doniosły z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nie może być rozwiązane w świetle dotychczasowego orzecznictwa. Jego wyjaśnienie powinno się bowiem przyczynić do rozwoju prawa (zob. np. postanowienia SN: z 26.10.2023 r., I CSK 76/23; 20.10.2023 r., I CSK 1374/23; 3.10.2023 r., I CSK 2591/23; 15.09.2023 r., I CSK 4360/22; 18.08.2023 r., I CSK 4091/22; 2.08.2023 r., I CSK 6585/22; 13.07.2023 r., I CSK 2570/22; 30.05.2023 r., I CSK 5362/22; 24.04.2023 r., I CSK 5428/22)

Analogiczne wymaganie stawia się również potrzebie dokonania wykładni określonego przepisu prawa. W ramach tej przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należy przedstawić i uargumentować nierozwiązany jeszcze problem lub nieujednoliczoną jeszcze rozbieżność orzeczniczą. Jeżeli zaś wykładnia tego przepisu została już dokonana lub ujednolicona, niezbędne jest podanie dodatkowej argumentacji, dlaczego ustalona linia orzecznicza wymaga zmiany (zob. np. postanowienia SN: 25.10.2023 r., I CSK 2989/23; 27.09.2023 r., I CSK 4679/22, 17.08.2023 r., I CSK 5668/22; 2.08.2023 r., I CSK 6585/22; 14.06.2023 r., I CSK 1231/23; 16.03.2023 r., I CSK 4879/22).

Problem przedstawiony przez skarżącego rzeczywiście był przedmiotem rozbieżnych rozstrzygnięć sądów powszechnych i Sądu Najwyższego. W szczególności potrzebę dalszego doprecyzowania tej kwestii uwidoczniła uchwała SN z , III CZP , której nadano moc zasady prawnej. W uchwale tej

przesądzone, że *Jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna*, jednak nie wskazano chwili, począwszy od której biegnie roszczenie kredytobiorcy. Jednakże na podstawie niemających mocy zasady prawnej fragmentów uzasadnienia tej uchwały, w których Sąd Najwyższy przychylił się do stanowiska, że *co do zasady termin przedawnienia roszczeń kredytobiorcy-konsumenta może rozpocząć bieg dopiero po podjęciu przez niego wiążącej decyzji w tym względzie oraz wyraził pogląd, iż wystąpienie przez konsumenta z żądaniem restytucyjnym opartym na twierdzeniu o całkowitej i trwałej bezskuteczności (nieważności) umowy kredytu nie może być uznane za równoznaczne z zakończeniem stanu bezskuteczności zawieszonej tej umowy, jeżeli nie towarzyszy mu wyraźne oświadczenie konsumenta, potwierdzające otrzymanie wyczerpującej informacji, w sądach powszechnych zaczęła rozwijać się linia orzecznicza, zgodnie z którą dopiero definitywne zrzeczenie się prawa do następczej konwalidacji nieważnej umowy przez konsumenta otwiera bieg przedawnienia jego roszczeń wobec banku.*

Rozbieżności w tym zakresie występowały jednak tylko do chwili, w której w precyzyjny sposób o zagadnieniu wypowiedział się TSUE.

Już w wyroku z 7 grudnia 2023 r., C-140/22 *mBank* TSUE wyraźnie wskazał, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie wykładni prawa krajowego, zgodnie z którą w celu dochodzenia praw, które wywodzi z tej dyrektywy, konsument jest zobowiązany do złożenia przed sądem sformalizowanego oświadczenia.

Szerzej problematykę tę rozwinął TSUE w kolejnym wyroku z 14 grudnia 2023 r., C-28/22 *Getin Noble*, w którym orzekł, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13 stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą w następstwie uznania za nieważną umowy kredytu hipotecznego zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem z uwagi na zawarte w tej umowie nieuczciwe warunki termin przedawnienia roszczeń tego przedsiębiorcy

wynikających z nieważności rzeczony umowy rozpoczyna bieg dopiero od dnia, w którym staje się ona trwale bezskuteczna, podczas gdy termin przedawnienia roszczeń tego konsumenta wynikających z nieważności tej umowy rozpoczyna bieg w chwili, w której dowiedział się on lub powinien dowiedzieć się o nieuczciwym charakterze warunku powodującego tę nieważność.

TSUE zauważył, że zastosowanie wykładni, zgodnie z którą termin wymagalności zaczyna biec od momentu, w którym zaistnieje pewność, co do tego, że konsument nie skorzystał z przysługującego mu prawa następczej zgody na obowiązywanie zakwestionowanych warunków (konwalidacji umowy) prowadzi do powstanie asymetrii pomiędzy środkami prawnymi przewidzianymi w prawie polskim z jednej strony dla przedsiębiorców, a z drugiej strony dla konsumentów. Termin w odniesieniu do tych pierwszych otwierałby się bowiem później niż termin liczony wobec tych drugich, co mogłoby naruszać standardy unijnej ochrony konsumentów.

Uzależnienie otwarcia biegu terminu przedawnienia roszczeń przedsiębiorcy od uprawomocnienia się wyroku stwierdzającego nieważność kwestionowanej umowy kredytu może bowiem zachęcać przedsiębiorców do celowego wydłużania etapu postępowania przedsądowego, negocjacji itp., ponieważ czas trwania takich postępowań nie miałby wpływu na wysokość odsetek należnych konsumentowi.

TSUE doszedł zatem do wniosku, że naruszałoby to zasadę skuteczności, zgodnie z którą procedury zapewniające realizację ochrony konsumentów przewidzianej w dyrektywie 93/13 nie mogą być ukształtowane w taki sposób, by czyniły wykonywanie praw przyznanych przez porządek prawny Unii praktycznie niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym.

W tym samym orzeczeniu TSUE wypowiedział się, że wykonanie prawa zatrzymania przez kredytodawcę nie może prowadzić do utraty przez konsumenta prawa do uzyskania odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu nałożonego na danego przedsiębiorcę do wykonania świadczenia po tym, jak przedsiębiorca ten otrzyma wezwanie do zwrotu świadczeń zapłaconych mu w wykonaniu tej umowy.

Na skutek nowo wydanego orzecznictwa TSUE stan niepewności prawnej w zakresie problemu przytoczonego na poparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustał, a w konsekwencji zagadnienie zostało rozwiązane i nie wymaga dalszych wyjaśnień.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

AD

[a!]